

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Dity Řepkové, soudce zpravodaje Tomáše Langáška a soudce Jana Wintra o ústavních stížnostech stěžovatelů 1. **A. A. (jedná se o pseudonym)** zastoupeného JUDr. Martou Zavadilovou, Ph.D., advokátkou, sídlem Na Poříčí 1079/3a, Praha 1, a 2. nezletilého **B. B. (jedná se o pseudonym)** zastoupeného kolizním opatrovníkem Úřadem pro mezinárodněprávní ochranu dětí, sídlem Kounicova 683/14, Brno, proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. srpna 2025 č. j. 39 Co 161/2025-1404, ve znění opravného usnesení ze dne 19. září 2025 č. j. 39 Co 161/2025-1414, a rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 23. ledna 2025 č. j. 66 Nc 2578/2023-1023, za účasti **Městského soudu v Praze a Obvodního soudu pro Prahu 9**, jako účastníků řízení, a **C. C. (jedná se o pseudonym)** zastoupené Mgr. Markétou Chudáčkovou, advokátkou, sídlem Uruguayská 416/11, Praha 2, jako vedlejší účastnice řízení, takto:

Ústavní stížnosti se zamítají.

O d ů v o d n ě n í:

I.

Vymezení věci a shrnutí řízení před obecnými soudy

1. Ústavní stížností namítá první stěžovatel (otec druhého stěžovatele, dále také „otec“) porušení svého práva na soukromý a rodinný život podle čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), práva na péči o dítě a jeho výchovu podle čl. 32 odst. 4 Listiny, práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy a práva na projednání věci bez zbytečných průtahů podle čl. 38 odst. 2 Listiny. Druhý stěžovatel (syn prvního stěžovatele, dále také „nezletilý“) prostřednictvím svého kolizního opatrovníka podal ústavní stížnost proti napadeným rozhodnutím v jejich celém rozsahu s tvrzením, že jimi došlo k porušení jeho práva na soukromý a rodinný život podle čl. 10 odst. 2 Listiny a čl. 8 Úmluvy, práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy a práva na projednání věci bez zbytečných průtahů podle čl. 38 odst. 2 Listiny.

2. Středobodem ústavních stížností (i tohoto nálezu) je otázka následků toho, že se vedlejší účastnice (dále také „matka“) dopustila mezinárodního únosu dítěte. Podle stěžovatelů obecné soudy tuto skutečnost dostatečně nereflektovaly. V důsledku jejich rozhodnutí má matka ze svého protiprávního jednání těžit.

3. Z ústavních stížností, jejich příloh a spisového materiálu Ústavní soud zjistil, že nezletilý druhý stěžovatel (narozen 2017) je synem prvního stěžovatele a vedlejší účastnice. Rodiče po dobu vztahu žili a vychovávali nezletilého v X, kde měl sociální zázemí, kroužky i mateřskou školu. V červnu 2022 rodiče zrušili společnou domácnost a rozešli se. V květnu 2023 odcestovala matka

s nezletilým na Slovensko, odkud matka pochází a kde má sociální zázemí. Nejprve přislíbila návrat s nezletilým během následujícího měsíce, později však otce kontaktovala právní zástupkyně matky s tím, že na Slovensku zůstanou trvale. O svém nesouhlasu otec matku informoval, přičemž se tak pobyt nezletilého na Slovensku stal protiprávním. Dne 14. 8. 2023 podal otec k Obvodnímu soudu pro Prahu 9 (dále jen „obvodní soud“) návrh na rozhodnutí soudu o režimu péče o nezletilého a následně rovněž řadu návrhů na vydání předběžných opatření (nahrazení souhlasu matky s docházkou nezletilého do otcem vybrané školy, určení bydliště). Paralelně podala matka dne 19. 9. 2023 u Okresního soudu v Trnavě návrh na úpravu poměrů nezletilého. Dne 7. 11. 2023 podal otec u Městského soudu v Bratislavě návrh na zahájení řízení o navrácení nezletilého do České republiky. Později byla navrhována a vydávána různá další předběžná opatření ohledně péče o nezletilého.

4. Péče o nezletilého byla po rozpadu společného soužití obou rodičů a přemístění nezletilého na Slovensko komplikovaná, neboť vztah obou rodičů zůstal konfliktní. Oba rodiče nebyli a nejsou schopni nalézt vzájemnou dohodu ohledně péče o nezletilého. Před přemístěním na Slovensko navštěvoval nezletilý předškolní vzdělávání a mimoškolní aktivity v X, po přemístění se tyto aktivity přesunuly zejména na Slovensko, byť v době pobytu u otce zůstala část aktivit zachována i v X.

5. Obvodní soud napadeným rozsudkem zamítl návrh matky na přenesení mezinárodní příslušnosti na slovenské soudy (výrok I), svěřil nezletilého do střídavé péče rodičů s převahou péče matky (výrok II), určil otci výši výživného na nezletilého (výrok III), určil bydlištěm nezletilého bydliště otce v České republice i bydliště matky ve Slovenské republice (výrok IV), zamítl návrh otce na nahrazení souhlasu matky se školní docházkou v X (výrok V), udělil souhlas za otce se školní docházkou nezletilého na Slovensku (výrok VI), zamítl návrh otce uložit matce povinnost navrátit nezletilého do České republiky (výrok VII) a nepřiznal žádnému z účastníků nárok na náhradu nákladů řízení (výrok VIII). Svojí mezinárodní příslušností se obvodní soud zabýval v řízení opakovaně, přičemž vycházel především z bydliště nezletilého před jeho přemístěním na Slovensko. Výroky II a IV–VII odůvodnil zjištěnými skutkovými okolnostmi, které posoudil se zřetelem k nejlepšímu zájmu nezletilého. Otci svěřil dítě do péče každý třetí týden v měsíci od středy do neděle následujícího týdne (tedy přibližně 12 dní), jinak do péče matky. V době prázdnin rozdělil péči mezi rodiče rovnoměrně. Vzhledem ke střídavé péči určil obvodní soud bydlištěm nezletilého bydliště jak otce, tak matky. Z rozhodnutí o péči vycházel také při rozhodování o školní docházce nezletilého. Zdůraznil však i náročnost školní docházky ve dvou různých státech, a proto rozhodl o vhodnosti navštěvování jen jedné školy, a to konkrétně na Slovensku.

6. Proti rozsudku obvodního soudu podali otec i matka odvolání. Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) na jejich základě potvrdil výroky I, IV, V a VI rozsudku obvodního soudu, změnil výrok II v rozložení péče rodičů tak, že mírně modifikoval poměr péče mezi matkou a otcem, změnil výrok III, týkající se výživného obou rodičů, a změnil výrok VII tak, že se řízení o návrhu na vydání nezletilého do České republiky zastavuje. Městský soud zaujal jednoznačný závěr, že přemístění nezletilého na Slovensko matkou bylo protiprávní. Přesto zdůraznil, že primárním hlediskem pro jeho rozhodování je nejlepší zájem nezletilého. Rozsah péče upravil oproti obvodnímu soudu tak, že dítě svěřil do péče otce každý třetí týden v měsíci ne už od středy, ale až od pátku do neděle následujícího týdne (tedy přibližně 10 dní). Přihlédl přitom k vyjádřenému přání nezletilého a potřebě sladění se školní docházkou. Nižší poměr péče otce během školního roku kompenzoval v rámci letních prázdnin, kdy má otec o syna pečovat po převážnou dobu letních prázdnin (prakticky jen s výjimkou dvou týdnů uprostřed prázdnin). Při rozhodování o školní docházce shledal, stejně jako obvodní soud, že je nevhodné, aby nezletilý navštěvoval dvě školy, navíc jednu na Slovensku a druhou v České republice. Potvrdil také rozhodnutí obvodního soudu o určení bydliště nezletilého jak u matky, tak u otce. Rozhodnutí o návrhu otce o navrácení

nezletilého do České republiky založil na tom, že pravomoc k takovému rozhodnutí mají slovenské soudy (jak ostatně bylo potvrzeno tamními soudy, které v mezidobí pravomocně rozhodly, že je matka povinná nezletilého navrátit do České republiky) a pro neodstranitelný nedostatek procesní podmínky řízení zastavil.

II.

Argumentace stěžovatelů

7. Proti v záhlaví označeným rozhodnutím podal první stěžovatel ústavní stížnost, v níž tvrdí porušení řady svých základních práv, jak je uvedeno výše (bod 1). Rozsudek městského soudu napadl v části výroku I a výrocích II a III a rozsudek obvodního soudu ve výrocích II až VII – zjednodušeně tedy v rozsahu rozhodnutí o péči, výživném, určení bydliště, o nahrazení souhlasu rodičů se školní docházkou a také o rozhodnutí, kterým bylo zastaveno řízení o navrácení nezletilého. Dle názoru prvního stěžovatele napadenými rozhodnutími nebyly dodrženy mezinárodní závazky vyplývající zejména z Úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí publikované sdělením č. 34/1998 Sb. (dále jen „Haagská úmluva“) a došlo k aprobaci protiprávního jednání vedlejší účastnice, spočívajícího v únosu nezletilého na Slovensko. Opakovaně bylo v řízení postaveno najisto, že přemístění nezletilého do zahraničí bez souhlasu otce bylo protiprávní a lze je hodnotit jako mezinárodní únos dítěte. To bylo ostatně potvrzeno rovněž usnesením Krajského soudu v Trnavě ze dne 4. 6. 2025 č. j. 14CoP/58/2025–1571 (dále také jen „návrátové rozhodnutí slovenského soudu“), kterým byla matce uložena povinnost navrátit nezletilého do České republiky. Matka přesto tuto povinnost nesplnila, přičemž napadená rozhodnutí jí k tomuto postupu dala podklad a vytvořila protichůdný právní stav, kdy má být na jednu stranu nezletilý navrácen do České republiky, na druhou stranu je však jeho bydlištěm současně i Slovenská republika (resp. bydliště matky). Tím byla poskytnuta právní ochrana jednání matky, které ale za souladné s právem považovat nelze. Je nepřípustné, aby soudy takto aprobovaly situace mezinárodních únosů dětí jen s poukazem na faktický stav, který však byl tímto únosem vyvolán. To je mimo jiné v rozporu také se zásadou, že nikdo nemůže těžit ze svého protiprávního jednání. Na řadě míst v obou napadených rozhodnutích pak soudy jednání vedlejší účastnice bagatelizují a popisují jako málo intenzivní a upřednostňují práva vedlejší účastnice před právy obou stěžovatelů.

8. V napadených rozhodnutích současně soudy nedostatečně hodnotí některé zásadní skutkové okolnosti, jež jsou relevantní pro rozhodnutí o péči o nezletilého. Zejména je klíčová skutečnost, že matka v průběhu celého řízení znemožňovala nebo znesnadňovala kontakt otce se svým synem, vylučovala otce z rozhodování o nezletilém a neposkytovala mu v rámci péče o nezletilého žádnou součinnost. Tyto dosavadní zkušenosti vytváří reálné riziko toho, že bude otec matkou postupně vylučován z jakékoli péče o nezletilého i z jeho života. Stejně tak obecné soudy nezohlednily, že otec se po celou dobu řízení snažil o společnou péči o nezletilého, resp. spolupráci v péči o něj, postupoval i vůči vedlejší účastnici korektně a v souladu s právem. Jeho ambicí nebylo a není matku z péče vyloučit, ale naopak snažit se o plnohodnotné zapojení obou rodičů. Cíle matky jsou přitom přesně opačné – získat si výlučný vztah s nezletilým a otce z jeho života odstranit zcela.

9. Návrát nezletilého do České republiky by podle otce představoval bezpochyby výrazný zásah do jeho života, nicméně z dlouhodobého hlediska by představoval normalizaci jeho vztahu k oběma rodičům. Takové přání (zůstat v blízkém kontaktu s oběma v plnohodnotné míře) nezletilý v řízení opakovaně vyjádřil, napadená rozhodnutí však toto jeho přání nezohledňují dostatečně. Přestože přání matky přestěhovat se na Slovensko může být rozumné a přijatelné, protože tam má sociální zázemí a práci, nelze tím odůvodnit tak zásadní omezení péče otce

o nezletilého. Navíc soudy bez dalšího převzaly tvrzení matky o nemožnosti života v České republice, která se však nezakládá na pravdě.

10. Závěrem pak první stěžovatel namítal, že řízení bylo zatíženo výraznými průtahy. Přestože se jedná o věc mimořádně naléhavou, trvalo více než dva roky. Zásadní prodleva v řízení přitom byla způsobena zejména obvodním soudem, který opakovaně nesprávně popíral svoji mezinárodní příslušnost. Průtahy byly způsobeny i obstrukčním jednáním matky, která tak prodlžovala faktický stav pobytu nezletilého na Slovensku a vytvářela si podklad pro pozdější jí příznivé rozhodnutí soudu. Otec proto také požádal o přednostní projednání a odklad vykonatelnosti rozhodnutí.

11. Druhý stěžovatel ve své ústavní stížnosti akcentoval rovněž excesivní délku řízení, která je neslučitelná s požadavkem bezodkladného rozhodnutí o péči o nezletilé. O to důrazněji je tento požadavek nutno vymáhat v případech mezinárodních únosů dětí, kdy hrozí následné uznání faktického stavu po únosu, kterým je toto jednání aprobováno. Obecné soudy současně nedostatečně hodnotily nejlepší zájem nezletilého, kdy podpořily protiprávní postup matky a tím *de facto* posvětily zásadní zásah do dosavadního života nezletilého. Soudy pak přikládaly přílišnou váhu přímému vyjádření tehdy osmiletého nezletilého, aniž by zvážily jeho opravdové zájmy v dlouhodobém horizontu. Navíc k jeho přání přihlédly pouze v dílčích oblastech, v jiných je zcela ignorovaly (např. co se týče přání školní docházky v obou státech). Obě napadená rozhodnutí ve svém celku pouze přispěly k eskalaci konfliktu obou rodičů, namísto snahy o urovnání tohoto sporu.

III.

Vyjádření účastníků a vedlejší účastnice řízení a replika stěžovatelů

12. Ústavní soud zaslal obě ústavní stížnosti k vyjádření účastníkům řízení a vedlejší účastnici řízení. Obvodní soud ve svém vyjádření odkázal na napadené rozhodnutí a připomněl, že jeho rozhodnutí bylo vedeno především nejlepším zájmem nezletilého. Ten měl vytvořené sociální vazby již před nezákonným přemístěním na Slovensko, a tedy nelze mít za to, že by důvody pro rozhodnutí spočívaly výlučně v protiprávním jednání matky. Dostatečný zřetel byl brán také na vyjádřená přání nezletilého, stejně jako na maximální možnou rovnováhu mezi péčí otce a matky. Ve vztahu k tvrzeným průtahům v řízení uvedl obvodní soud, že délka řízení odpovídala složitosti věci a přispěly k ní i časté procesní návrhy účastníků.

13. Městský soud ve svém vyjádření rovněž odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí s tím, že jde o „nejlepší z možných špatných řešení“. Jako primární hledisko rovněž uvedl nejlepší zájem nezletilého. Právo na symetrickou střídavou péči nelze ze žádného ustanovení zákona ani ústavního pořádku vyvodit a je vždy na obecných soudech, aby v konkrétních situacích určily nejvhodnější poměr péče mezi oběma rodiči. Při volbě primárního pečujícího rodiče tak soud dospěl k závěru, že většina relevantních kritérií svědčí spíše ve prospěch matky, a proto bylo rozhodnuto tak, jak je popsáno výše. Klíčová byla pro soud četná vyjádření nezletilého, v nichž zdůrazňoval přání žít s oběma rodiči jak na Slovensku, tak v České republice. Nebylo by tak rozumné rozhodnout podle přání otce jen proto, aby byla matka „potrestána“ za přemístění nezletilého na Slovensko bez souhlasu otce. Tuto skutečnost soud promítl do stanovení poměru péče obou rodičů v době školního volna. Se stěžovatelem pak městský soud nesouhlasí v tvrzení, že průtahy v řízení zapříčinily to, že se faktická situace nezletilého stabilizovala na Slovensku, a bylo proto rozhodnuto ve prospěch matky.

14. Vedlejší účastnice v obsáhlém vyjádření zpochybnila tvrzení i argumentaci stěžovatelů a navrhla odmítnutí stížností. Tvrdí, že stížnosti jsou protichůdné nejlepšimu zájmu nezletilého, který spočívá zejména v zachování již stabilizovaných poměrů podle rozhodnutí českých soudů. Postup otce

i Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí (dále také „ÚMPOD“) po dobu řízení před obecnými soudy i Ústavním soudem podle matky směřuje jen na podporu jejich vlastních zájmů a práv a zcela pomíjejí nejlepší zájem nezletilého i jeho názor. Napadená rozhodnutí zcela obstojí a jsou nejlepším možným výsledkem aktuálního zvažování všech relevantních skutečností. Naopak otec svým jednáním po dobu řízení i po vydání napadených rozhodnutí právní stav nerespektuje, sabotuje výchovu i vývoj nezletilého a snaží se komplikovat výkon péče matkou. Délka řízení pak dle matky nebyla nepřiměřená a reflektovala míru komplikovanosti věci, nadto pak otec dalšími podáními proti již pravomocným rozhodnutím prodlužuje stav nejistoty v životě nezletilého. ÚMPOD byl v celém řízení zcela subjektivně zaujatý ve prospěch otce a pouze jeho zájmy se snažil hájit na úkor nezletilého. Navíc jeho ústavní stížnost je podle matky nepřipustná, neboť ÚMPOD podal odvolání jen proti některým výrokům rozsudku obvodního soudu.

15. Ústavní soud zaslal vyjádření účastníků řízení a vedlejší účastnice řízení stěžovatelům k případné replice; tohoto práva oba využili. Podle prvního stěžovatele jsou nesprávné závěry obecných soudů v tom, že není možné k situaci mezinárodního únosu v rozhodování o péči přihlídnout, neboť by to znamenalo pouze trestání vedlejší účastnice. Naopak, podle prvního stěžovatele je současný stav „odměnou“ pro vedlejší účastnici za její protiprávní jednání. Přitom i stabilizaci nezletilého na Slovensku způsobily zejména obecné soudy a vedlejší účastnice svými prodlevami a obstrukčním jednáním, což prvnímu stěžovateli nemůže být přičítáno k tíži. Zvolené právní řešení není schopné z dlouhodobého hlediska zajistit co největší možnou účast obou rodičů na životě nezletilého a bezdůvodně zvýhodňuje matku na úkor otce. Co se týče tvrzení vedlejší účastnice, byla to naopak ona, kdo opakovaně znemožňoval péči otce a snažil se jej ze života nezletilého vymazat. Péče o nezletilého v době, kdy je s otcem, je plnohodnotná a nezletilého nijak nepoškozuje, naopak jej rozvíjí. Druhý stěžovatel poukázal na opakovanou instrumentalizaci nezletilého a jeho zájmů oběma rodiči v průběhu celého řízení. Dle něj je primárním zájmem nezletilého zajištění návratu do státu obvyklého bydliště, kde následně bude upravena péče o něj. Akceptování napadených rozhodnutí by pak znamenalo podporu (potenciálních) únosců dětí v tom, že se tento protiprávní postup „vyplácí“ a postačuje následně dostatečně dlouho zafixovat (i obstrukčním jednáním) skutkový stav pro jim vyhovující rozhodnutí.

IV.

Procesní podmínky řízení a průběh řízení před Ústavním soudem

16. Usnesením Ústavního soudu ze dne 3. 12. 2025 byly ke společnému řízení pod sp. zn. I. ÚS 3430/25 spojeny původně oddělené ústavní stížnosti stěžovatelů (druhá původně vedena pod sp. zn. I. ÚS 3482/25).

17. Ústavní stížnosti byly podány včas oprávněnými osobami, které byly účastníky řízení, v němž byla vydána napadená rozhodnutí, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. První stěžovatel je zastoupen advokátem dle § 29 až § 31 zákona o Ústavním soudu. Druhý stěžovatel podal ústavní stížnost prostřednictvím kolizního opatrovníka (ÚMPOD) podle § 469 a § 470 zákona o zvláštních řízeních soudních, na základě jmenování v řízení před obecnými soudy, přičemž znemožnění podání stížnosti kolizním opatrovníkem z předcházejícího řízení by znamenalo odepření přístupu k Ústavnímu soudu [viz nálezy ze dne 9. 1. 2018 sp. zn. IV. ÚS 3749/17 (N 3/88 SbNU 55) nebo nálezy ze dne 28. 2. 2018 sp. zn. II. ÚS 2866/17 (N 39/88 SbNU 535)]. Ústavní soud následně jmenoval pro účely řízení o ústavní stížnosti usnesením ze dne 26. 3. 2026 opět ÚMPOD kolizním opatrovníkem nezletilého.

18. Ústavní stížnost prvního stěžovatele je přípustná (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*). Ústavní stížnost druhého stěžovatele Ústavní soud posoudil také jako přípustnou, a to navzdory námitce matky, že druhý stěžovatel (resp. jeho kolizní opatrovník) proti rozhodnutí obvodního soudu nepodal řádné odvolání. Přestože nevyčerpal tento opravný prostředek, byl účastníkem odvolacího řízení, vyjádřil se k odvoláním podaným oběma rodiči a své námitky vyjádřené v ústavní stížnosti uplatňoval i v řízení před obecnými soudy.

19. Ústavní soud rozhodoval bez ústního jednání, neboť od něj neočekával další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu *a contrario*).

20. Původní soudkyně zpravodajka Dita Řepková, která současně I. senátu předsedá, předložila na jednání I. senátu konaném dne 3. 9. 2026, poté, co senát věc v předcházejících měsících opakovaně na svých poradách projednával, návrh nálezu, který nebyl přijat. Následně byl na návrh Tomáše Langáška přijat tento nálezy. Předsedkyně senátu proto podle § 55 zákona o Ústavním soudu určila Tomáše Langáška jako soudce, který nálezy a jeho odůvodnění vypracuje.

V.

Posouzení Ústavním soudem

21. V projednávané věci se Ústavní soud zabýval rozhodováním soudů o péči o nezletilého v situaci navazující na mezinárodní únos dítěte. Tato skutečnost přitom v rámci řízení o ústavní stížnosti nebyla sporná – žádný z účastníků ani vedlejší účastnice v zásadě nepopřeli fakt, že byl nezletilý na Slovensko v roce 2023 přemístěn protiprávně. Tentýž závěr vyplývá z návratového rozhodnutí slovenského soudu a pracují s ním rovněž obě napadená rozhodnutí (bod 26 rozsudku obvodního soudu, bod 58 rozsudku městského soudu). Jelikož tato okolnost provázela ústavní stížnosti obou stěžovatelů, věnoval jí patřičnou pozornost také Ústavní soud.

22. V následující části nejprve shrnuje obecná východiska podstatná pro tento nálezy. Jako první vysvětlí judikатурní východiska Ústavního soudu k rozhodování ve věcech péče soudu o nezletilé. Poté je vztáhne na situace, kdy došlo k protiprávnímu přemístění dítěte jedním z rodičů. Na to naváže shrnutím ústavněprávních aspektů výkladu Haagské úmluvy v případě rozhodování soudů

ve věci nezletilého po vydání tzv. návratového rozhodnutí. Po těchto obecných východiscích přistoupí k jejich aplikaci na projednávaný případ.

V.1. Obecná východiska

a) K rozhodování ve věcech péče soudu o nezletilé

23. Ústavní soud ve své judikatuře dovozuje, že oblast rozhodování o péči o nezletilé je zásadně svěřena obecným soudům, které jsou primárně povolány rozhodovat o spravedlivém nastavení poměrů nezletilého. Jsou to totiž právě obecné soudy, které mají ke všem účastníkům řízení nejbližší, provádějí a hodnotí důkazy, komunikují s účastníky a dalšími osobami relevantními pro řízení, z čehož si vytvářejí úsudek, a vynášejí tak skutková zjištění z bezprostřední blízkosti jádra řešené věci. Vztáhne-li obecný soud své právní závěry k vykonaným skutkovým zjištěním a poskytne-li pro ně přezkoumatelné a logické odůvodnění, přičemž vyjde z dostatečného rozsahu dokazování, není namístě hodnotit postup soudu jako neústavní (viz např. nález ze dne 30. 3. 2026 sp. zn. I. ÚS 3718/25, bod 18, či usnesení ze dne 9. 6. 2025 sp. zn. I. ÚS 455/25, body 15–17, a tam citovaná rozhodnutí).

24. Ústavní soud v kontextu rozhodování soudů o péči o dítě setrvale upozorňuje na obecný princip, že práva obou rodičů na péči o dítě mají stejnou váhu a dítě má právo na péči obou rodičů rovnocenně (např. nález ze dne 30. 9. 2025 sp. zn. II. ÚS 2469/25, bod 21). Primárním hlediskem pro toto rozhodování musí být nejlepší zájem dítěte. Přestože jde o abstraktní pojem podřízený konkrétním skutkovým okolnostem daného případu, judikatura vyvinula řadu kritérií, která musí obecné soudy při posuzování nejlepšího zájmu dítěte posoudit. Patří k nim zejména (1) existence pokrevního pouta mezi dítětem a osobou usilující o jeho svěřeni do péče; (2) míra zachování identity dítěte a jeho rodinných vazeb v případě jeho svěřeni do péče té které osoby; (3) schopnost osoby usilující o svěřeni dítěte do péče zajistit jeho vývoj a fyzické, vzdělávací, emocionální, materiální a jiné potřeby; a (4) přání dítěte [viz nález ze dne 7. 8. 2024 sp. zn. II. ÚS 1311/24 (N 154/125 SbNU 181), body 19 až 23, a nález ze dne 26. 5. 2014 sp. zn. I. ÚS 2482/13 (N 105/73 SbNU 683), bod 19]. Obdobné principy jsou pak stěžejní pro rozhodování i o dalších okolnostech života nezletilého, např. o jeho bydlišti, školní docházce, mimoškolních aktivitách, tam, kde je rozhodnutí soudu v těchto věcech vyžadováno [viz např. nález ze dne 19. 3. 2025 sp. zn. IV. ÚS 3446/24 (N 63/129 SbNU 229) nebo nález ze dne 29. 5. 2018 sp. zn. I. ÚS 2996/17 (N 104/89 SbNU 529)].

25. Z uvedeného je patrné, že názor či přání dítěte je zásadním vodítkem při hledání jeho nejlepšího zájmu, nelze ale vycházet výhradně z něj. Není možné, aby obecné soudy postoj dítěte nekriticky převzaly a aby své rozhodnutí založily pouze na jeho přání, nikoli na komplexním posouzení jeho zájmů. Při hodnocení vlastního postoje nezletilého musí vzít v úvahu již zmíněnou rozumovou a emocionální vyspělost dítěte, jeho věk či míru objektivitu (nezávislost) jeho postoje (viz body 24 až 30 nálezu sp. zn. II. ÚS 1311/24 a tam citovaná rozhodnutí).

b) K protiprávní změně bydliště dítěte

26. Z právě uvedených obecných principů týkajících se péče o děti je nutné vycházet rovněž v případech týkajících se únosů dětí rodiči, tedy v případech, kdy jeden z rodičů protiprávně a jednostranně – bez souhlasu druhého rodiče – změni bydliště dítěte (srov. § 858 o. z., podle kterého určení místa bydliště dítěte je součástí rodičovské odpovědnosti, která je sdílena oběma rodiči). Je-li ve standardních případech v nejlepším zájmu dítěte udržet rodinné a osobní vazby, vyvíjet se ve zdravém prostředí a udržovat kontakt s oběma rodiči [nález sp. zn. III. ÚS 428/19 ze dne 30. 7. 2019 (N 144/95 SbNU 245), bod 45], je v případech únosů dětí třeba pečlivě zvažovat,

jak takový zájem zajistit při zachování spravedlivé rovnováhy se zájmy rodičů [viz např. nález ze dne 28. 2. 2024 sp. zn. I. ÚS 3399/23 (N 35/122 SbNU 358)].

27. V citovaném nálezu sp. zn. I. ÚS 2996/17 dospěl Ústavní soud k závěru, že odstěhuje-li se rodič, jemuž bylo dítě svěřeno do péče, do větší vzdálenosti z původního místa bydliště, soudy nemohou takové jednání přehlížet, nýbrž je musí zohlednit ve svém rozhodování o úpravě styku či vyživovací povinnosti. Automaticky to však neznamena, že by soud měl na návrh druhého rodiče či z úřední povinnosti obnovit dřívější stav. Vždy bude nutno posoudit důvody, které rodiče k protiprávní změně bydliště vedly, a především zohlednit zájem dítěte. K navrácení dítěte by mělo dojít zpravidla tehdy, hrozí-li narušení vztahu dítěte a rodiče. Pokud soud rozhoduje o návrhu rodiče na určení bydliště, měl by vyhodnotit a zohlednit možnost udržování a pokračování vztahu mezi dítětem a vzdálenějším rodičem; potenciální přínosy a rizika stěhování (pro dítě, pro rodiče); modifikace dřívější dohody rodičů, soudního rozhodnutí nebo rodičovských plánů pro dálkové vztahy a jejich vymahatelnost a konečně ochranu práv obou rodičů (viz též citované nálezy sp. zn. IV. ÚS 3446/24 a sp. zn. I. ÚS 3399/23).

28. V zájmu rovnoměrného vyvážení překážek spojených s realizací styku dítěte s rodičem na větší vzdálenost je vhodné, aby takové překážky byly přeneseny částečně i na rodiče, který se odstěhoval (bod 30 nálezu sp. zn. I. ÚS 3399/23). Je též nezbytné zkoumat ospravedlnitelnost jednání toho z rodičů, který se rozhodl odcestovat, a zda k tomu měl závažné důvody (viz též usnesení ze dne 14. 3. 2017 sp. zn. I. ÚS 955/15, bod 22, jak na něj odkázal nález sp. zn. I. ÚS 3399/23 v bodu 29).

29. V nálezu sp. zn. IV. ÚS 3446/24 Ústavní soud také zdůraznil fakticitu existujících vazeb dítěte s místem, jež je jeho těžištěm života, a které musí soud při rozhodování o určení bydliště dítěte posoudit. Určují-li obecné soudy místo bydliště dítěte, musí zvažovat, jaké dopady na dítě rozhodnutí bude mít, tedy jaký přínos, respektive v čem konkrétně se zlepši životní podmínky dítěte, jaký vliv to bude mít na vzdělání dítěte, na již vytvořené sociální a širší rodinné vazby, na kulturní vazby, jak bude zajištěna lékařská péče, stejně tak vliv rozhodnutí na výkon práv a povinností plynoucích z rodičovské odpovědnosti obou rodičů. To musí poměřovat s aktuálním bydlištěm dítěte. Dále má být zohledněno měřítko vývojové fáze dítěte a na to navázané názory a preference dítěte (nikoliv ve vztahu k rodičům, ale ke stěhování jako takovému), je-li již dítě dostatečně zralé, aby se mohlo vyjádřit (viz body 31 a 32 nálezu).

c) K Haagské úmluvě

30. Česká republika je vázána Haagskou úmluvou. V případě naplnění podmínek pro její aplikaci má stát povinnost (i) zajistit bezodkladný návrat dětí protiprávně přemístěných nebo zadržovaných v některém smluvním státě a (ii) zajistit, aby práva týkající se péče o dítě a styku s ním podle právního řádu jednoho smluvního státu byla účinně respektována v ostatních smluvních státech (čl. 1 Haagské úmluvy). Haagská úmluva je přitom nástrojem, který představuje především procesní rámec, neřeší hmotněprávní otázky péče o děti. Má zajistit rychlé obnovení situace před mezinárodním únosem, mj. proto aby o poměrech dítěte a o jeho péči rozhodovaly soudy, kde dítě původně pobývalo [viz PERÉZ-VERA, Elisa. *Explanatory report to the Child Abduction Convention*. Hague: HCCH Publications, 1982, s. 429/17 a 430/18, body 16, 17 a 19; viz též rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve věci *X. proti Lotyšsku* ze dne 26. 11. 2013, stížnost č. 27853/09, bod 35].

31. Z Haagské úmluvy pro tento účel především vyplývá prostředek v podobě tzv. návratového řízení a rozhodnutí. Stát, kam bylo dítě přemístěno, má v takovém řízení povinnost zkoumat, zda došlo k protiprávnímu přemístění (únosu), a pokud ano, zda je případně naplněna některá

z výjimek z povinnosti rozhodnout o návratu dítěte [čl. 12 a 13 Haagské úmluvy, potažmo viz též bod 46 citovaného nálezu sp. zn. III. ÚS 428/19].

32. Po vydání návratového rozhodnutí a navrácení dítěte do původní země je tedy na soudech země, odkud bylo dítě uneseno, aby o péči o dítě rozhodly (je-li to pochopitelně potřeba). Při tom musí v dostatečné míře zohlednit situaci mezinárodního únosu (prokáže-li se), případně i předcházející návratové rozhodnutí. Neznamená to však, že návratové rozhodnutí předurčuje podobu péče o dítě či jeho konečné bydliště. Naopak, to se věcné úpravy práva péče o dítě nedotýká (jak výslovně stanoví čl. 19 Haagské úmluvy).

33. Smyslem návratového rozhodnutí je kromě jiného zajistit soudům původního státu dítěte jurisdikci, aby mohly v plném rozsahu zajistit komplexní zjištění skutkového stavu a podle práva tohoto státu (jako rozhodného práva) rozhodnout o všech relevantních poměrech dítěte. Toto řízení o péči o dítě (ve věci samé) má tedy oproti řízení o návratu dítěte jiný, podstatně širší účel, čemuž odpovídá také odlišný (širší) rozsah okolností, které soudy musí zvažovat (viz též rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-111/17 PPU OL ze dne 8. 6. 2017, bod 65). Soudy nezvažují jen to, zda došlo k mezinárodnímu únosu (popř. zda je naplněna některá z výjimek z povinnosti navrácení), ale rozhodují o tom, kdo má o dítě pečovat, a to dle nejlepšího zájmu dítěte jako předního hlediska. Musí tak přihlídnout nejen k mezinárodnímu únosu, ale také i k jeho důvodům, postojům a výchovným schopnostem obou rodičů, přání dítěte, jeho zájmům a vazbám a všem dalším jiným okolnostem, jak jsou shrnuty výše a platí v každém řízení o péči o dítě. Navzdory tomu, že i návratovému rozhodnutí má předcházet zjišťování nejlepšího zájmu dítěte, je v daném řízení toto zjišťování koncentrováno především do posouzení naplnění některé ze stanovených výjimek z povinnosti navrácení dítěte dle Haagské úmluvy (viz citovaný rozsudek ESLP ve věci X. *proti Lotyšsku* ze dne 26. 11. 2013, stížnost č. 27853/09, body 100 a 101) Tím je upřednostňován zájem na urychleném vyřízení věci, aby byl především obnoven stav před mezinárodním únosem (*status quo ante*).

34. Ani v řízení o péči, kterému předcházela mezinárodní únos jedním z rodičů, proto nelze připustit, aby se nejlepší zájem dítěte ztratil ze zřetele. I když je mezinárodní únos nepochybně relevantní okolností a může svědčit o snížených rodičovských schopnostech rodiče-únosce, nadále je to aktuálně nejlepší zájem dítěte (v plném smyslu tohoto pojmu), který je předním hlediskem pro rozhodování soudu.

V.2. Aplikace obecných východisek v projednávané věci

35. Ústavní soud přezkoumal napadená rozhodnutí a dospěl k tomu, že v mezích ústavněprávního přezkumu ob stojí. Obecné soudy dostatečně zjistily skutkový stav, hodnotily všechny relevantní aspekty plynoucí z judikatury Ústavního soudu a nedopustily se žádného procesního pochybení, které by založilo porušení ústavně zaručených práv stěžovatelů. V napadených rozhodnutích se také vypořádaly se všemi podstatnými okolnostmi, mimo jiné také s otázkou mezinárodního únosu ze strany matky a s návratovým rozhodnutím slovenského soudu. Proto Ústavní soud neshledal ústavní stížnosti stěžovatelů důvodnými.

a) Ke zvážení mezinárodního únosu při rozhodování o péči o nezletilého

36. Ústřední výtkou stěžovatelů je, že rozhodnutími obecných soudů došlo k faktickému aprobování protiprávního jednání matky. Ta z únosu dítěte nyní (i s ohledem na plynutí času) těží, jelikož soud rozhodl o péči v její prospěch. Kromě toho rozhodl o nahrazení souhlasu otce se školní docházkou na Slovensku a určil, že bydliště nezletilého je v Česku i na Slovensku.

37. Ústavní soud s ohledem na výše nastíněná východiska zdůrazňuje, že z pohledu ústavněprávního přezkumu je především relevantní, zda obecné soudy vzaly okolnost mezinárodního únosu s veškerou vážností v potaz a komplexně vyhodnotily nejlepší zájem nezletilého. Podle Ústavního soudu obecné soudy těmito principům dostály.

38. Jak obvodní soud, tak městský soud vzaly všechny aspekty nejlepšího zájmu dítěte v úvahu. Především dítě (konkrétně městský soud) osobně vyslechl. Výsledné rozhodnutí městského soudu o rozložení péče je převážně v souladu s přáním dítěte. Soud je však nepřevzal zcela mechanicky. Zvažoval je v kontextu všech ostatních okolností, jak je ostatně zřejmé z dalších částí tohoto nálezu. Součástí odůvodnění rozhodnutí je i konkrétní hodnocení výpovědi nezletilého (viz body 44 a 60 rozsudku městského soudu). Jelikož Ústavní soud nemá výhodu přímého kontaktu s nezletilým a nic nesevčí o extrémním vybočení městského soudu při provádění či hodnocení důkazu, nemá nyní prostor a zejména právní důvod skutková zjištění městského soudu jakkoliv přehodnocovat.

39. Dítě bylo svěřeno do péče obou rodičů. Péče je mezi rodiče během školního roku rozdělena v poměru přibližně 10 ku 20 dnům ve prospěch matky. Tento nepoměr městský soud kompenzoval tím, že období letních prázdnin má naopak nezletilý trávit převážně v péči otce. Nelze tedy říct, že by obecné soudy nehledaly rovnováhu a spravedlivé rozdělení péče o děti. Za zjevně neústavní v tomto ohledu nelze považovat ani úvahu městského soudu, že takové rozložení péče je v nejlepším zájmu dítěte, protože mu umožní v co největší míře plnit školní docházku na jednom místě a nebude muset navštěvovat dvě školy, což městský soud považuje za obecně více zatěžující pro dítě. V rozhodnutí jsou také zohledněny důvody, které matku k přestěhování vedly, její životní situace, existence či neexistence zázemí v České republice, okolnosti partnerského vztahu rodičů, předchozí souhlas otce s přesunem na Slovensko a skutečnost, že matka umožňovala kontakt dítěte s otcem. Rozsudek městského soudu obsahuje poměrně podrobné a komplexní hodnocení relevantních okolností a nelze říct, že by nejlepší zájem dítěte neposuzoval dostatečně (viz zejména body 58, 60 a 61 rozsudku městského soudu). Ústavní soud ani v hodnocení těchto okolností nespatriil žádný extrémní nesoulad s obsahem spisu, který by odůvodňoval jeho kasační zásah.

40. Lze do jisté míry rozumět frustraci prvního stěžovatele či jeho neochotě přijmout takové rozhodnutí. Ústavní soud připouští, že žádné z možných řešení není ideální, jde spíše o to zvolit to nejméně špatné. Avšak právě proto Ústavní soud musí k uvedené věci přistupovat zdrženlivě a nenahrazovat (podrobný a přesvědčivě odůvodněný) závěr obecných soudů o vhodném nastavení péče o nezletilého. Stejně tak Ústavní soud rozumí systémovým důvodům, na jejichž základě proti napadenému rozhodnutí brojil i kolizní opatrovník nezletilého. Proto Ústavní soud v tomto ohledu zdůrazňuje, že bere zcela vážně potřebu boje proti mezinárodním únosům dětí a veškeré odpovídající mezinárodněprávní závazky. Tímto rozhodnutím nijak nerozporuje hlavní principy Haagské úmluvy a z ní vyplývající mechanismy boje proti mezinárodním únosům. Samotná skutečnost, že došlo k mezinárodnímu únosu, nicméně nemůže popřít povinnost rozhodovat s ohledem na aktuálně nejlepší zájem dítěte. Snaha sankcionovat matku za protiprávní přemístění dítěte na území jiného státu, či dokonce potřeba generální prevence či obava ze zhroucení systému ochrany před mezinárodními únosy dětí, nemůže upozadit aktuálně nejlepší zájem tohoto konkrétního dítěte, o které nyní jde. Ten musí být vždy předním hlediskem. A snaha potrestat matku za její protiprávní jednání nad ním (sama o sobě) převážit nemůže.

41. V tomto ohledu je také přiléhavý přístup vyjádřený v nedávném nálezu sp. zn. I. ÚS 3718/25, bod 41. Dítě a jeho nejlepší zájem jsou a vždy musí zůstat středobodem tohoto rozhodování; chyby či viny, jichž se rodiče ve svém vztahu vůči sobě i v péči o dítě v minulosti dopustili, při něm mohou hrát roli pouze podružnou a nad nejlepším zájmem dítěte nemohou převážet. Obdobně se ostatně vyjádřil také městský soud v napadeném rozhodnutí, kde v bodu 58 uvedl, že „smyslem

opatrovnického řízení však není potrestat chybujícího rodiče, a s ním často i nezletilé dítě (...) Tím je nalezení takového uspořádání poměrů, které je v dané situaci nejlepší pro nezletilé dítě. Uspořádání, v němž bude za daných okolností dítě nejšťastnější a nej spokojenější a v němž bude i nejlépe prosperovat. Pro rozhodnutí odvolacího soudu proto byl hlavním kritériem takto definovaný nejlepší zájem nezletilého (...) a to jeho zájem v době rozhodování odvolacího soudu. Ten nemusí být shodný s nejlepším zájmem nezletilého v návratovém řízení.“

42. Jak je zřejmé z podaného výkladu v obecných východiscích nálezů, uvedený závěr neodporuje mezinárodním závazkům České republiky plynoucím z Haagské úmluvy, potažmo také z nařízení Rady EU 2019/1111 ze dne 25. června 2019, o příslušnosti, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské odpovědnosti a o mezinárodních únosech dětí (dále jen „nařízení Brusel II ter“). Ani z nich nelze vyvozovat povinnosti soudů rozhodnout o péči o dítě po mezinárodním únosu tak, že nemohou světit dítě do péče rodiče, který je unesl. Navíc lze opět připomenout, že v tomto případě bylo dítě svěřeno do péče obou rodičů. Vztah prvního stěžovatele s jeho synem je přitom zachován. Je v jeho péči po značnou část roku a má podíl na jeho výchově. Nelze považovat za ústavně nekonformní jen to, že nemá nárok přesně na 50 % času s dítětem.

43. Napadená rozhodnutí nelze považovat za ústavně problematická ani vůči návratovému rozhodnutí slovenského soudu. Jak opět plyne z výše uvedených východisek, návratové rozhodnutí plní jiný účel než rozhodnutí o péči a nemůže automaticky předurčovat jeho podobu. Smyslem návratového rozhodnutí v tom případě konkrétně bylo zejména postavit najisto, že jsou české soudy příslušné k rozhodnutí ve věci péče o nezletilého, že ho budou mít reálně ve svém dosahu a budou moci rozhodnout komplexně o jeho péči (aniž by z ní byl otec fakticky vyloučen jen pro přemístění dítěte). Tento účel byl naplněn. Nezletilý od té doby pobýval (několikrát) v České republice u otce (v rozsahu dle předběžných opatření, viz ve spise č. I. 474 ve spojení s č. I. 553; předběžné opatření bylo dále prodlužováno a doplněno o rozsah péče během prázdnin, viz např. č. I. 1022 ve spojení s č. I. 1102; ze spisu ani z vyjádření stěžovatelů přitom neplyne, že by k péči v rozsahu těchto předběžných opatření nedocházelo). Věcně o péči rozhodovaly české soudy, dítě mají ve svém dosahu, a to i reálně – městský soud ho osobně vyslechl (během jednání dne 13. 8. 2025, viz ve spise č. I. 1393) a opakovaně s nezletilým mluvil též ÚMPOD jako český opatrovník. Je přitom ústavně konformní výklad obecných soudů, že nejlepší zájem dítěte v návratovém řízení nemusí zcela odpovídat nejlepšímu zájmu dítěte v řízení o péči. Zájem dítěte při návratovém rozhodování je omezen jen na návrat do země dosavadního bydliště, potažmo zkoumání naplnění některé z výjimek pro rozhodnutí o nenavrácení dítěte. Komplexní zhodnocení situace a péče a prospektivního zájmu dítěte na stabilizaci poměrů v rozhodování o péči je už věc jiná a v kompetenci českých soudů (jak ostatně výslovně konstatoval i slovenský soud v návratovém rozhodnutí).

b) K rozhodování o určení bydliště a školní docházky nezletilého

44. Ve vztahu k rozhodování v otázce školy a bydliště je primárně nezbytné uvést, že je třeba hodnotit rozhodnutí jako celek, tedy především ve spojení s rozhodováním o péči. Tak ostatně postupovaly i obecné soudy.

45. Bydliště dítěte určily v Česku i na Slovensku pro dobu, kdy pobývá u otce, resp. matky. Soudy vyšly z toho, že i na Slovensku má nezletilý vazby (ve škole, navštěvuje zde kroužky, které má rád). Navíc je v souladu s jeho přáním, aby žil jak v Česku, tak na Slovensku. Ústavní soud tento závěr nepovažuje za ústavně problematický, naopak spíše korespondující s logikou střídavé péče a faktickou povahou obvyklého bydliště. Ostatně možnost existence více bydlišť dítěte Ústavní soud již dříve potvrdil [viz nálezy sp. zn. III. ÚS 149/20 ze dne 31. 3. 2020 (N 62/99 SbNU 204),

bod 24, popř. viz též nálezy ze dne 29. 1. 2025 sp. zn. IV. ÚS 2278/24 (N 22/128 SbNU 204), bod 37, či WESTPHALOVÁ, Lenka. § 877. In: KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka a kol. *Občanský zákoník II. Rodinné právo* (§ 655–975). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 823]. K námitce druhého stěžovatele, že dle judikatury Soudního dvora Evropské unie je nezbytné určit jen jedno „obvyklé bydliště“, je nutno uvést, že jde o autonomní výklad pojmu z unijního práva. Určení bydliště dítěte podle českého práva s tímto výkladem proto nemusí korespondovat.

46. Lze dodat, že rozhodnutí obecných soudů není pouze založeno na závěru o uvyknutí nezletilého na Slovensku v důsledku protiprávního postupu matky, případně liknavého postupu obecných soudů. Život nezletilého na Slovensku, jeho vazby a zájmy, byly utvářeny již před tím, než se stal jeho pobyt na Slovensku v roce 2023 protiprávní. Jak ostatně uvedl obvodní soud v napadeném rozhodnutí (bod 118), nezletilý měl vytvořené sociální vazby na Slovensku již před svým nezákonným přemístěním (i vzhledem k přibližně půlročnímu – legálnímu – pobytu na Slovensku v roce 2020). Navíc sám otec nebrojil proti dřívějším častým a dlouhodobějším pobytům matky i s dítětem na Slovensku. Přestože nyní ve své replice otec vyjádřil výhrady vůči těmto zjištěním, nedokládá žádné okolnosti, které by nasvědčovaly excesu ze strany obvodního soudu při jejich zjišťování. Ústavní soud zároveň dodává, že tím nijak nerozporuje závěr obecných soudů, že těžiště zájmů nezletilého a jeho obvyklé bydliště ve smyslu čl. 7 odst. 1 nařízení Brusel II ter bylo v Česku (a že tedy české soudy byly mezinárodně příslušné). To, že určité zázemí měl nezletilý vytvořené i na Slovensku před jeho únosem, ale zároveň představuje neopomenutelný argument při rozhodování o péči. V tomto duchu se tedy nejedná o „klasický“ únos v tom smyslu, že by bylo dítě zcela odtrženo ze svého přirozeného prostředí a odvezeno někam do neznáma. Ani to, že má nezletilý hlubší vztah s matkou přitom neplyne jen z toho, že byl od otce odtržen. Podle městského soudu to má své důvody už v tom, že s dítětem v jeho útlém věku trávila čas především matka (bod 60 rozsudku).

47. Obecné soudy se v rámci rozhodování o nahrazení souhlasu rodiče s umístěním do základní školy nejprve zabývaly otázkou možnosti a vhodnosti školní docházky ve dvou školách v různých zemích. Z judikatury Ústavního soudu sice plynou závěry, že případná nutnost výuky ve dvou školách nemůže bez dalšího zamezit svěřením dítěte do střídané péče, nicméně zároveň je zdůrazňováno, že o tom nelze rozhodovat automaticky [viz nálezy ze dne 19. 7. 2022 sp. zn. III. ÚS 2391/21 (N 88/113 SbNU 67)]. Vždy je nezbytné předchozí uvážení situace konkrétního dítěte, jeho potřeb a vhodnosti takového režimu pro konkrétního nezletilého. Obecné soudy v napadených rozhodnutích svůj závěr o nevhodnosti takového režimu pro dítě dostatečně podložily, navíc rozhodly o svěřením dítěte do střídané péče. Především uvedly obecně zvýšenou náročnost danou odlišností států a jazyků vzdělávání. Proto zvažovaly jen jedno konkrétní vzdělávací zařízení s možností individuálního studijního plánu. S ohledem na rozhodnutí o péči se přitom podle obecných soudů jeví jako logičtější výběr školy na Slovensku. Tento závěr městský soud opřel také o přání nezletilého, který školu na Slovensku mírně preferoval. Takové odůvodnění Ústavní soud nepovažuje za zjevně nedostatečné či ústavně problematické.

c) K dalším námitkám stěžovatelů

48. Další námitky stěžovatelů Ústavní soud neshledal odůvodněnými, respektive dosahujícími takové intenzity, která by odůvodňovala jeho kasační zásah. Otec ve své ústavní stížnosti na více místech zmiňuje snahu matky omezovat kontakt dítěte s otcem. Obdobně však reaguje matka na otcovy námitky. Ústavní soud (ve shodě s obecnými soudy) nyní nemůže říci, že matka jednala svévolně a obstrukčně, zatímco otec jen využíval zákonné procesní možnosti a podroboval se rozhodnutím soudů. V napadených rozhodnutích je popsáno, že matka také uplatňovala svá procesní práva a řadu rozhodnutí jí obecné soudy české či slovenské, třebaž prozatímně, aprobovaly, nelze tedy říci, že jednala (jenom) svévolně. Otcem rozporovaná zjištění obecných

soudů přitom ve srovnání se spisem Ústavní soud nepovažuje za zjevně nepravdivá tak, že by dosahovala ústavně relevantního excessu ze strany obecných soudů.

49. Druhý stěžovatel ve své ústavní stížnosti také připomíná, že by obecné soudy měly přispívat k deeskalaci rodičovských konfliktů a učinit opatření ke zlepšení jejich vztahu. Úkolem Ústavního soudu však není přehodnocovat každý krok obecných soudů (např. otázku nařízení mediací). Jak Ústavní soud opakovaně zdůrazňuje, sám nemá s účastníky řízení přímý kontakt, aby tak dokázal posoudit vhodnost konkrétního postupu v rámci řízení; k tomu jsou povolány obecné soudy.

50. Je opět nutno připomenout, že v nynější věci je zachována péče obou rodičů a kontakt dítěte s otcem nebyl v zásadě eliminován. V tom se tedy nynější situace odlišuje od nedávného rozsudku ESLP ve věci *Novák proti České republice* ze dne 9. 4. 2026, stížnost č. 6656/24, kde matka protiprávním jednáním (a plynutím času) fakticky zabránila možnosti, že by druhý rodič získal výlučnou nebo společnou péči o své děti. V nyní projednávaném případě byl kontakt s otcem zachován a dle rozhodnutí obecných soudů má na péči o nezletilého značný podíl.

51. Ve vztahu k výroku III napadeného rozsudku městského soudu, jímž soud zastavil řízení o návrhu otce na navrácení nezletilého do České republiky, Ústavní soud konstatuje, že jím městský soud nepochybil ani neporušil základní práva stěžovatelů. Povinnost vydávat oboustranná rozhodnutí o navrácení nestanoví ani Haagská úmluva, evropské právo (zejm. nařízení Brusel II ter), ani vnitrostátní právo. Primární mezinárodní příslušnost leží na soudech státu, kam bylo dítě uneseno, v projednávaném případě tedy na soudech Slovenské republiky. Městský soud založil svůj závěr o nutnosti zastavit řízení o tomto návrhu na absenci procesních podmínek. Konkrétně jej opřel o překážku věci rozhodnuté – Ústavní soud na tom nespatřuje nic ústavně nesouladného, ale naopak závěr zcela respektující českou úpravu podmínek řízení.

52. Stěžovatelé nakonec namítají porušení svého práva na projednání věci bez zbytečných průtahů. Svou námitkou nepřiměřené délky řízení ale ve skutečnosti brojí proti tomu, že délka řízení způsobila stabilizaci poměrů nezletilého na Slovensku. Tak tomu ale není, jak bylo vysvětleno již vícekrát v tomto nálezu (viz obzvlášť bod 45 a v něm shrnuté závěry obecných soudů, že k utváření zázemí nezletilého na Slovensku docházelo již před tím, než se pobyt dítěte na Slovensku stal neoprávněným). Jelikož bylo řízení navíc pravomocně ukončeno, samotné průtahy v řízení či jeho nepřiměřená délka nemohou být důvodem pro vyhovění ústavní stížnosti a kasační zásah Ústavního soudu. Tím by Ústavní soud popřel logiku namítaného porušení práva. Zároveň by tím mohl nepřipustně prejudikovat závěr o oprávněnosti případně uplatňovaného nároku z titulu nepřiměřené délky řízení [viz nálezný sp. zn. IV. ÚS 391/07 ze dne 7. 8. 2007 (N 122/46 SbNU 151), zejména body 12 a 15].

VI. Závěr

53. S ohledem na výše uvedené Ústavní soud konstatuje, že obvodní a městský soud neporušily právo stěžovatelů na soukromý a rodinný život podle čl. 10 odst. 2 Listiny a čl. 8 Úmluvy, právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny ani právo na projednání věci bez zbytečných průtahů podle čl. 38 odst. 2 Listiny; stejně tak neporušily právo otce (prvního stěžovatele) na péči o dítě a jeho výchovu podle čl. 32 odst. 4 Listiny ani právo na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Ústavní soud proto jejich ústavní stížnosti podle § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu zamítl.

54. Návrhy otce na přednostní projednání věci a odklad vykonatelnosti napadených rozhodnutí zamítnutím ústavní stížnosti pozbývají opodstatnění, Ústavní soud o nich proto již nerozhodoval.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 3. září 2026

Dita Řepková
předsedkyně senátu

Odlišné stanovisko soudkyně Dity Řepkové k nálezu sp. zn. I. ÚS 3430/25

Podle § 22 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, uplatňuji odlišné stanovisko k výroku i odůvodnění nálezu, neboť jsem přesvědčena, že ústavní stížnosti minimálně otce nezletilého (stěžovatel) mělo být vyhověno a napadené rozsudky Městského soudu v Praze a Obvodního soudu pro Prahu 9 měly být zrušeny pro porušení práva stěžovatelů na rodinný život podle čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Ač zcela rozumím důvodům uvedeným v rozhodnutí mých kolegů ze senátu a rovněž chápu velmi složitou situaci obecných soudů při zvažování všech okolností pro jejich rozhodnutí (totéž se odráží i v délce řízení před Ústavním soudem), nemohu souhlasit s tím, že řešení učiněné obecnými soudy je to „nejlepší z možných špatných“, jak uvedl Městský soud v Praze ve svém vyjádření k ústavní stížnosti.

Vědoma si toho, že zásada *nemo auditur propriam turpitudinem allegans* (rozuměj: nikdo nesmí těžit ze svého protiprávního činu či nepoctivosti) není zásadou ústavního, nýbrž občanského práva, nemohu však přijmout závěry učiněné obecnými soudy, které tuto právní zásadu zcela opominuly, resp. nevyvodily žádné důsledky z protiprávního jednání vedlejší účastnice (a jeho důvodu vzniku – řešení osobní situace v partnerském vztahu bez ohledu na situaci nezletilého). Na tomto závěru nic nezmění ani tvrzení obecných soudů a většinového stanoviska o tom, že bylo protiprávní jednání promítnuto do poměru péče o nezletilého v letních prázdninách. Tím však byl dle mého názoru toliko kompenzován výhodnější poměr péče ve prospěch matky během školního roku, nikoli skutečnost mezinárodního únosu dítěte. Zjednodušeně řečeno, stejný výsledek řízení by mohl nastat i v situaci, kdy by k únosu nedošlo a stěžovatelka by postupovala v souladu s právem.

Jsem toho názoru, že závazky státu vyplývající z Haagské úmluvy a nařízení Brusel II ter nejsou vyčerpány pouhým formálním vydáním návratového rozhodnutí soudem státu únosu, ale musí zde existovat navazující rozhodovací praxe soudů státu obvyklého bydliště, která návratové rozhodnutí uvede v život. V nyní projednávané opatrovnické věci tak obecné soudy neučinily, byť takovou snahu nepochybně projevily, jak vyplývá z odůvodnění napadených rozhodnutí. A ačkoliv je nejlepší zájem dítěte předním hlediskem, nelze k němu přistupovat instrumentálně.

Uvedené se týká rovněž vyřešení otázky školní docházky. Obecné soudy rezignovaly na odborné zkoumání možností nezletilého a bezdůvodně se odchýlily od souvisle vyjadřovaného přání samotného dítěte, které preferovalo vzdělávání v obou školách (v ČR i SR). V odůvodnění obecných soudů postrádám přesvědčivou argumentaci stran nepřihlednutí k tomuto postoji nezletilého, když navíc bylo na místě zvážit všechny možné formy vzdělávání nejen ve dvou školách, ale i nabízející se alternativu např. v podobě domácího vzdělání.

Většinový náález zlehčuje závažnost průtahů, ke kterým v řízení před obecnými soudy došlo. Řízení o péči trvalo u soudu prvního stupně přibližně rok a půl, čímž byla zásadně překročena zákonná šestiměsíční lhůta podle § 471 odst. 2 zákona o zvláštních řízeních soudních, jakož i šestitýdenní limit dle čl. 11 Haagské úmluvy. Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva (*Macready proti ČR*, stížnost č. 4824/06; *K.J. proti Polsku*, stížnost č. 30813/14) vyžadují tyto věci maximální bezodkladnost, neboť plynutí času zakládá nenapravitelné následky. Právě nevysvětlené průtahy soudů umožnily upevnění protiprávního stavu na Slovensku, a to bez ohledu na to, že byl po krátkou dobu pobyt nezletilého na Slovensku se souhlasem otce. Většinové stanovisko se minimálně věcně nezabývalo odůvodněností průtahů v řízení, přestože průtahy samotné mohou znamenat porušení práva stěžovatele(ů) na projednání věci bez zbytečných průtahů podle čl. 38 odst. 2 Listiny (srov. náález ze dne 12. 8. 2026 sp. zn. I. ÚS 1940/26, body 31 a 32). Rozhodným kritériem pro možnost zásahu Ústavního soudu není, zda je řízení již pravomocně skončeno či ne, jak tvrdí většinové stanovisko, ale vlastní posouzení toho, zda nastanuvší průtahy v řízení byly odůvodněné či nikoli. To však rozhodnutí nečiní.

Ústavní soud měl napadená rozhodnutí zrušit a uložit obecným soudům, aby věc znovu posoudily v souladu s mezinárodními závazky ČR (čl. 10 Ústavy) a ústavními právy stěžovatele(ů). Akceptace napadených rozhodnutí většinovým nálezem nepřispívá systému ochrany před mezinárodními únosy dětí, ba naopak přispívá k legitimizaci svévole jednoho z rodičů na úkor práv dítěte i druhého rodiče.

V Brně dne 3. září 2026

Dita Řepková